

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/18984-3
Saksbehandler Tine Camilla Rosenvinge

Utvalg	Møtedato
Barn og unges kommunestyre 2023 - 2027	16.04.2026
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	21.04.2026
Kommunestyret 2023 - 2027	30.04.2026
Ungdomsrådet 2026-2027	20.04.2026
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	21.04.2026
Flerkulturelt utvalg 2023 - 2027	20.04.2026
Ungdomsrådet 2026-2027	20.04.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse 2023 - 2027	20.04.2026

Folkehelseprosjektet - Helsefremmende skoler og barnehager, orientering om status

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret tar saken til orientering. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å videreføre og videreutvikle satsingen som en del av ordinær drift.

Vedlegg

Kommuneplanen

Folkehelseprogrammet Helsefremmende skoler og barnehager bygger direkte opp under Kommuneplanens samfunnsdel, særlig knyttet til mål om livsmestring i alle faser med søkelys på tidlig innsats og forebygging, styrket folkehelse, gode oppvekstmiljøer og tverrfaglig samarbeid.

Sammendrag

Agder fylkeskommune har en langsiktig satsing på helsefremmende skoler og barnehager i perioden 2024–2027, i samarbeid med flere kommuner i regionen. Målet er å styrke folkehelsen og redusere sosiale ulikheter ved å utvikle oppvekstarenaer som fremmer helse, trivsel og læring. Barn tilbringer stadig mer tid i barnehage og skole, og det stilles økte krav til hvordan arenaene ivaretar barns grunnleggende behov som fysisk aktivitet, sosialt fellesskap, god ernæring, søvn og omsorg.

Grimstad kommune deltar som pilot i denne satsingen, med hovedfokus på lek og aktivitet i barnehager og skoler, et valg gjort av styrere og rektorer før kommunen søkte om tilskudd i 2024. Målet er å styrke helse, trivsel, læring og relasjoner gjennom mer systematisk bruk av lek.

Evalueringen for 2025 viser god fremdrift og styrket praksis i de kommunale barnehagene og de fleste barne- og ungdomsskolene. Evalueringen våren 2026 vil gi ytterligere kunnskap om implementeringen. Tilbakemeldingene vi har fått så langt viser at skolene som har satt lek og aktivitet i system opplever svært positive effekter. Elevene kommer raskere i gang om morgenen, er glade, trygge og mer motiverte for læring. Lærerne rapporterer forteller om bedre tid til å veilede og bygge relasjoner. Det meldes også om godt klassemiljø, lavere fravær, færre konflikter og god inkludering av elever med særskilte behov.

Fakta

Folkehelseprogrammet svarer på samfunnsutfordringene som økt stillesitting, sosialt utenforskap, økt skolefravær og behovet for tidlig forebygging. Forskning viser at lek og aktivitet styrker læring, sosial kompetanse, motivasjon og både fysisk og psykisk helse, og derfor er nettopp lek og aktivitet valgt som bærende prinsipp i Grimstad kommunes satsing på helsefremmende skoler og barnehager.

Satsingen samsvarer godt med Barneombudets (2026) understrekning av at lek er avgjørende for barns trivsel, læring og inkludering. I Barnebarometeret 2025 oppgir 67 % av barn at de ønsker mer lek og aktivitet i skolehverdagen, nettopp for å skape et bedre og mer inkluderende læringsmiljø.

Grimstad kommune sin plan for forebyggende arbeid forplikter kommunen til å styrke tidlig innsats på tvers av tjenestene, med særlig vekt på risikoutsatte barn og unge. Planen legger føringer for å utvikle og organisere tiltak som reduserer risiko, styrker beskyttelsesfaktorer og sikrer systematisk og kunnskapsbasert forebygging i hele kommunen. Den understreker at tidlig innsats og gode universelle arenaer – som barnehage og skole – er grunnleggende for å sikre gode oppvekstvilkår og forebygge behov for mer inngripende tiltak senere. Satsingen bygger dermed direkte opp under målene i Grimstad sin forebyggende plan, ved å styrke de universelle arenaene og sikre at barn får tilgang til aktiviteter og fellesskap som fremmer trivsel, inkludering og psykisk helse. Prosjektet er derfor en viktig del av kommunens helhetlige arbeid med tidlig innsats og forebygging i tråd med både barnevernsloven og nasjonale føringer.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Tilskudd fra Agder fylkeskommune for 2024–2026 er totalt 1 140 000 kr, hvorav 90 000 kr er øremerket utstyr. Det resterende tilskuddet kan ikke brukes på utstyr eller investeringer av varig karakter. Tilskuddet er bl.a. brukt til prosjektlederstilling (20 %) og til å dekke vikarutgifter ved de ulike prosjektgruppemøter og arbeidsgruppemøter, samt til tiltak for kompetanseheving og premiering ved godt gjennomført evalueringer.

Administrativt er prosjektet organisert gjennom en styringsgruppe (tjenesteledere og kommunalsjef oppvekst), en prosjektgruppe (tverrfaglig sammensatt) og arbeidsgrupper på hver virksomhet. I tillegg er det etablert kontrollgruppe (tverrfaglig utviklingsteam). Kapasitet i virksomhetene og i prosjektgruppen er identifisert som risikofaktorer for satsingen.

Vurderinger:

Prosjektgruppen er i gang med å gjennomføre en prosessevaluering av tiltakene som er en del av folkehelseprogrammet. Dette gjøres for å få et godt bilde av hvordan tiltakene faktisk er implementert og opplevd i praksis. Tilbakemeldingene i dette arbeidet er viktige for å sikre kvalitet, videreutvikle tiltaket og vurdere hvordan det best eventuelt kan videreføres i ordinær drift. Våren 2025 ble det gjennomført den

første effektevalueringen, og den samme evalueringen skal og gjennomføres våren 2026 og ved prosjektslutt (utgangen av 2026). Resultatene fra effektevalueringene vil gi svar på hvilke resultater tiltakene har skapt og om tiltakene har hatt de ønskede endringene for barn og unge, og de ansatte.

Prosjektgruppen mener og at mer og systematisk bruk av lek og aktivitet som metode må overføres til ordinær drift, altså at satsingen fortsetter etter prosjektperioden. En videreutvikling av satsingen kan være felles FAL-utdanning (Fysisk Aktiv Læring) og på sikt etablere noe liknende "Liv og Røre" (Telemark), «Lekende lett skolestart» (Tønsberg) eller «Sånn funkler vi» (Kristiansand). Det blir i tilfelle viktig å fortsette med en fast prosjektleder, avsatt tid og et fengede prosjektnavn (kanskje "lek og lære" klinger godt med Grimstad sin visjon "Et godt sted å være, leke og lære"?).

Alternative løsninger

Avslutte satsingen etter 2026, og la videre utvikling være opp til hver enkelt lærer og/eller virksomhet.

Konklusjon

Grimstad kommune har gjennom deltakelsen i Folkehelseprogrammet Helsefremmende skoler og barnehager tatt et tydelig strategisk valg om å styrke barn og unges helse, trivsel og læring gjennom økt lek og aktivitet for alle. Evalueringene fra 2025 viser at satsingen engasjerer mange. Flere av virksomhetene rapporterer om forbedret praksis, økt inkludering og større engasjement blant både barn og ansatte.

Satsingen møter sentrale samfunnsutfordringer som stillesitting, utenforskap og økende skolefravær, og følger opp kommuneplanens prioriteringer knyttet til tidlig innsats, livsmestring og folkehelse. Satsingen er også i tråd med regional og nasjonal retning for oppvekstfeltet, der lek løftes frem som et avgjørende element i barn og unges utvikling.

Prosjektmidlene er forvaltet i tråd med gitte føringer, og kommunen har etablert en sterk organisering som sikrer god fremdrift. Erfaringene viser samtidig at de største gevinstene realiseres når arbeidet gjennomføres systematisk og helhetlig på de ulike virksomhetene (arbeidsgruppene).

På bakgrunn av dette vurderes det som både faglig og samfunnsøkonomisk riktig å videreføre satsingen i ordinær drift etter 2026. En videreføring vil gi forutsigbarhet, styrke kvaliteten og bidra til å skape trygge, inkluderende og helsefremmende oppvekstmiljøer for barn og unge i Grimstad kommune.

Kommunedirektøren anbefaler å videreføre og videreutvikle satsingen som en del av ordinær drift.